

Sakarja

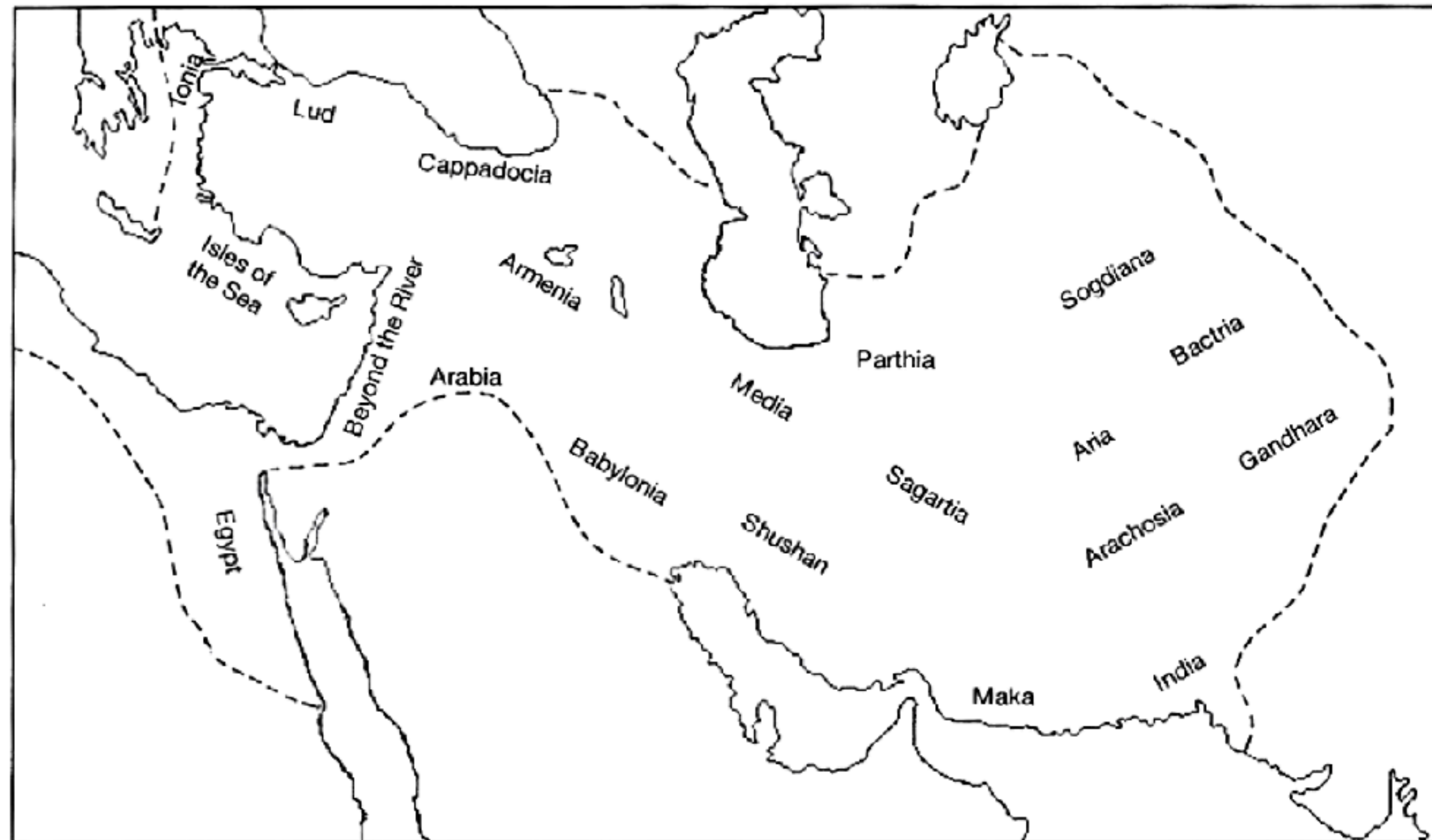
Bygg ferdig - så vil Messias sprengje alle rammer

Arbeid trofast for Gud selv om du ikke ser resultater

“Noen ganger må man bare ta et skritt tilbake og lene seg på Jesus.”

- Lars Olav GjØra, lærer på Gå Ut Senteret

Juda under Persia

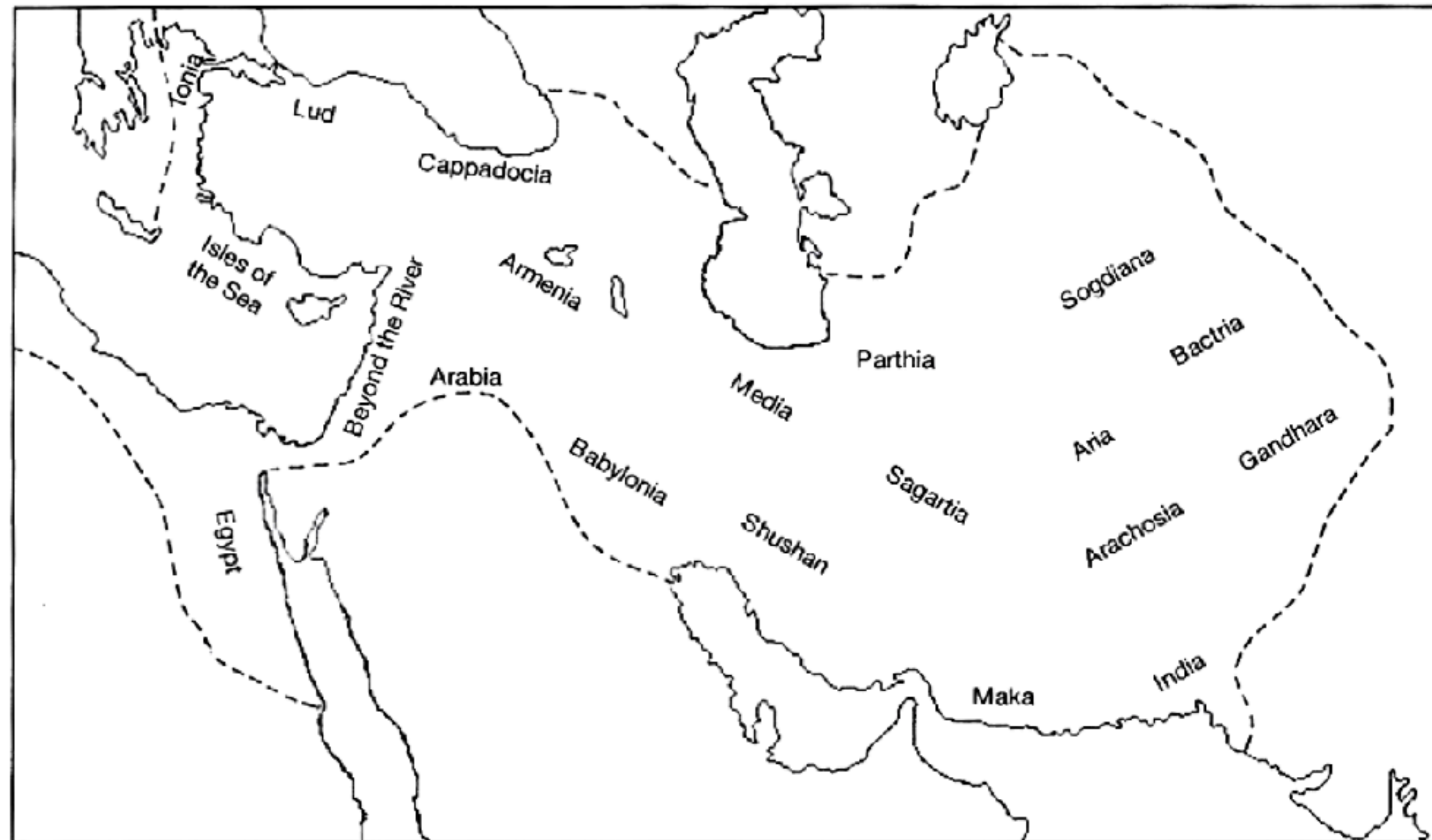
The Persian Empire in Zechariah's day

Persia var inndelt i 20 provinser/satrapier. Juda var en del av 'Eber Nahara' ("På andre siden av elva").

Juda hadde maks 50000 innbyggere (mer enn halvert fra før eksilet), og var et lite samfunn med flere utfordringer:

1. Økonomiske: Avhengig av jordbruk
2. Sosiale: Med folk som ikke hadde vært i eksil, og med innflyttere.
3. Politiske: Tidligere under myndighetene i Samaria, nå en delvis uavhengig under-provins med egen stattholder. Dette reduserte makten til Samaria.

Juda under Persia

The Persian Empire in Zechariah's day

Stor kontrast mellom før-eksilsk storhet og de ydmykende omstendighetene etter eksilet.

De er få, står foran en stor oppgave og møter motstand i 16 år.

Tilbakevendingen hadde ikke blitt helt som de så for seg.

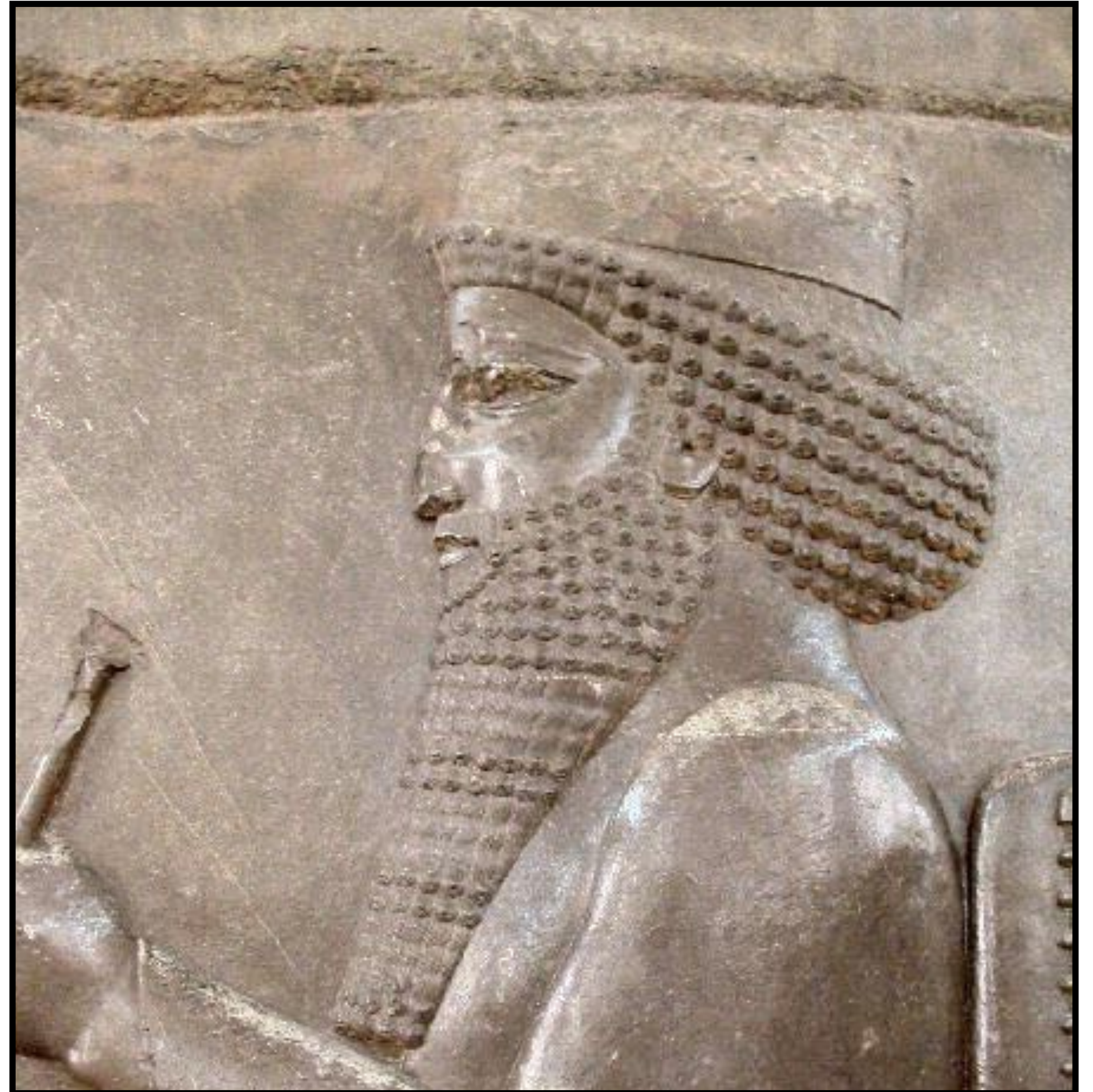
Kanskje selvtilliten ikke er helt på topp?

De persiske kongene

Kyros: 559-530 f.Kr.

Kambyses: 530-522 f.Kr.

Dareios I Den store: 522-486 f-Kr.

Dareios Den store

(522-486 f.Kr.)

- 522-521 f.Kr.: Slo ned 19 opprør
- 520 f.Kr: Ble advart om gjenoppbyggingen, lette i arkivene og støttet jødene. (Esra 5:1-17, 6:1-7)
- 516 f.Kr.: Tempelet ferdig. (Esra 6:14-15)

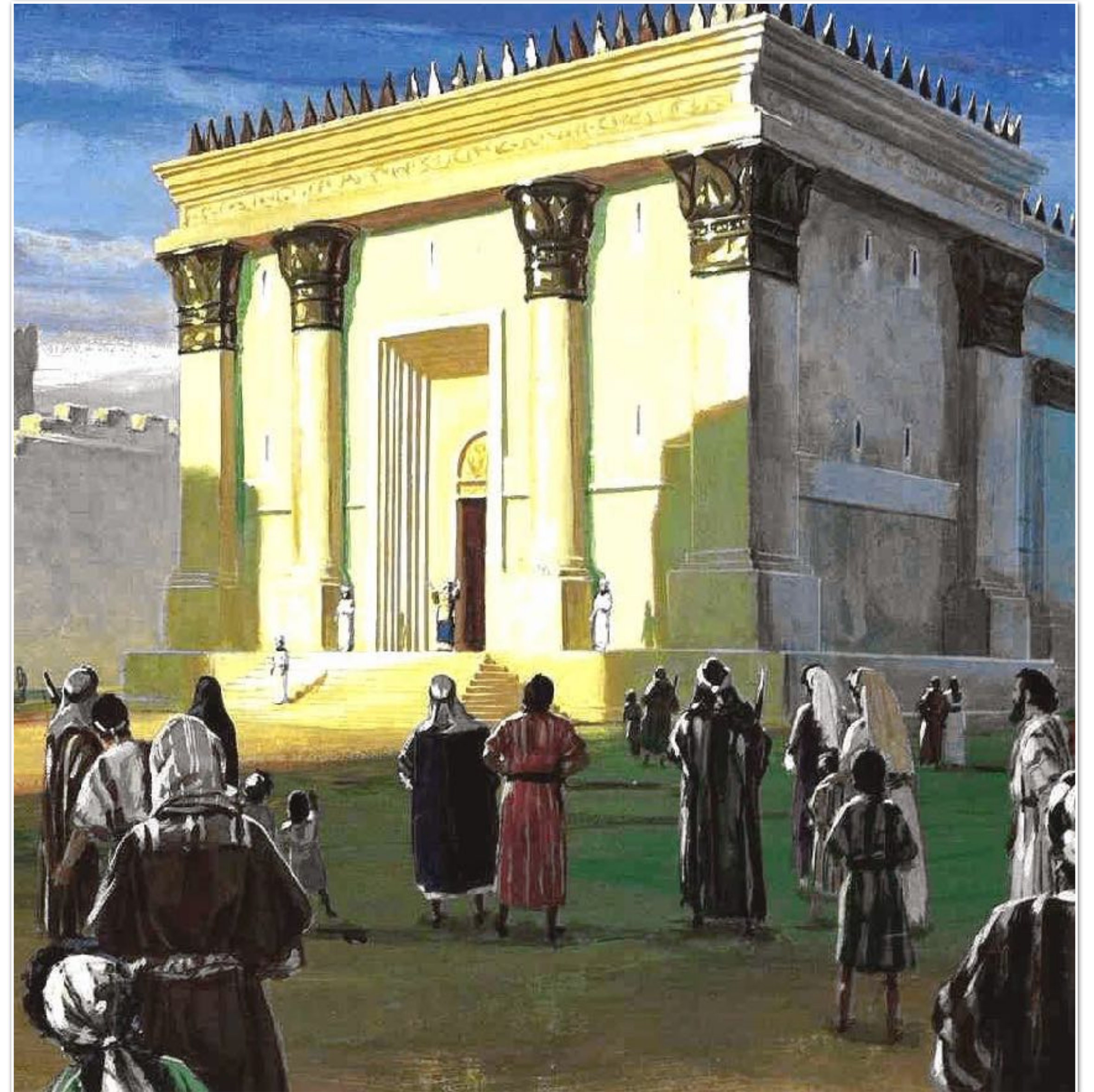
Viktige årstall

539 f.Kr.: Tilbake fra Babylon

536 f.Kr.: Grunnmuren lagt

520 f.Kr.: Haggai og Sakarja (1:1)

516 f.Kr.: Templet ferdig (Esra 6:15)

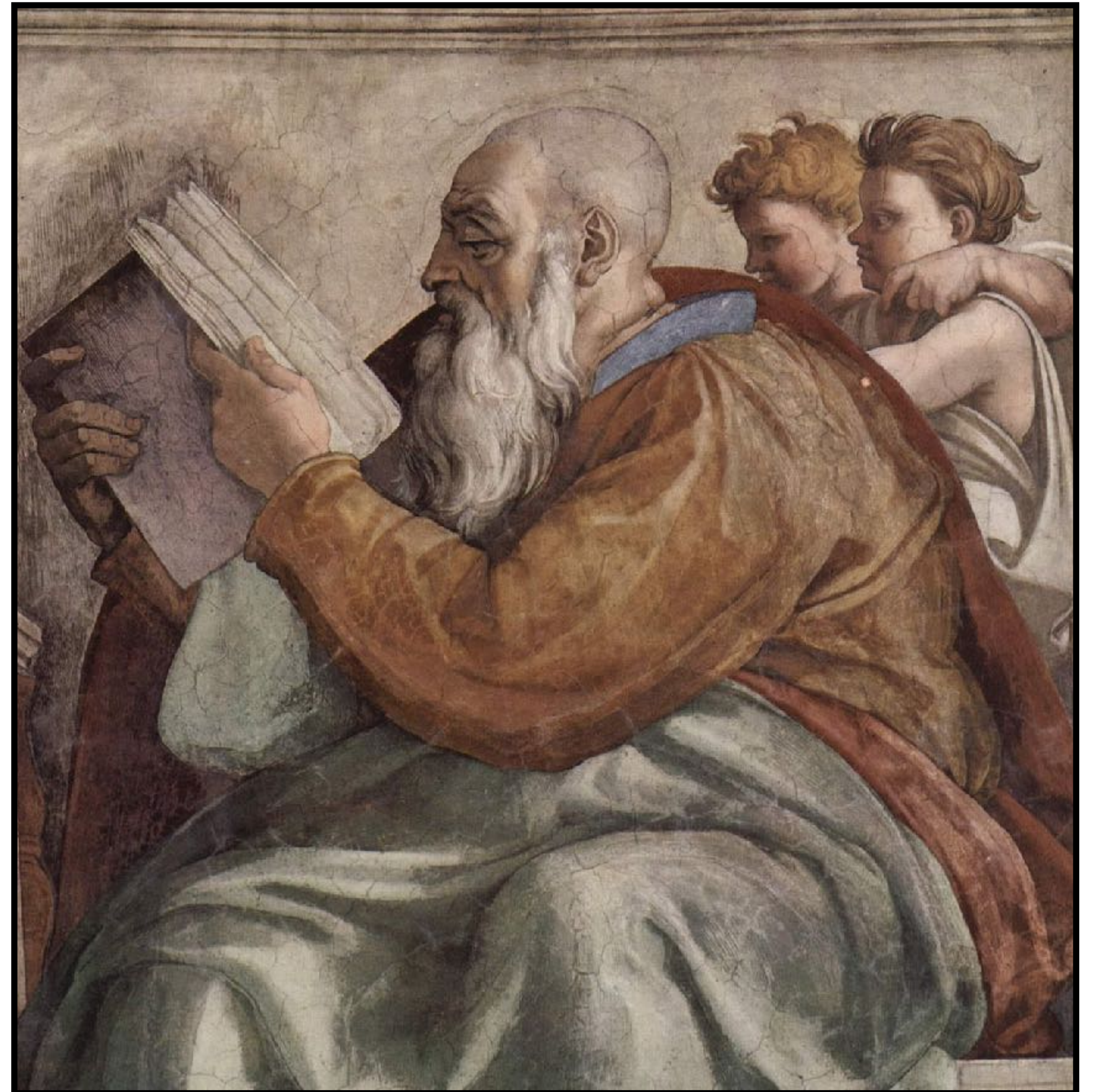

STRUKTUR

Kap 1-6	8 visjoner om at Gud har kontroll og de må bygge tempelet	
Kap 7-8	Folket må endre innstilling og få templet ferdig, slik at Gud igjen kan bo blant dem og være deres Gud og de kan være hans folk.	520-518 f.Kr.
Kap 9-11	En konge på et esel, utfrielse og gjeterne	
Kap 12-14	Folkeslagene går til krig mot Jerusalem	(Udatert)

Sakarja

- Sønn av Berekja og sønnesønn av Iddo (1:1)
- Trolig samme som nevnes i Neh 12:16, i så fall levitt og prest. Og i så fall ganske ung i 520 f.Kr. (2:8?)
- Navnet betyr “Jahve husker”. Sakarja ber folket huske på fortiden og ikke være som sine fedre.

Intro (1:1-6)

520 f.Kr. (mellom Hag 2:9 og 10)

- **“Herren over hærs-karene”**: 53x
 - Et uttrykk for at Gud er Herre over alle slags makter (militære, åndelige, stjernene).
 - Brukes mye etter eksilet. De få judeerne trengte å bli minnet på hvor stor og mektig deres Gud var i forhold til Perserriket og andre guder.
- **“Vend om/tilbake”** (shuv): 4x. De hadde fysisk “vendt tilbake” til Guds land, men de må også vende tilbake til Gud selv.
- **Situasjon**: De hadde begynt å bygge (Hag 1) og blitt oppmuntret om at dette templet skal bli “herligere” enn Salomos tempel (Hag 2:1-9).
- Sakarjas står i en kontinuitet med profetene før eksilet. Nå gjelder det å høre.
- v. 6: Forfedrene eller Sakarjas publikum? Uansett når, folket skjønte at Gud hadde handlet rett.

Intro (1:1-6)

520 f.Kr. (mellom Hag 2:9 og 10)

Budskap: “Vend tilbake til meg, så vil jeg vende tilbake til dere.”

Grunnleggende for budskapet i resten av boka. Og første punkt i “hvor går vi nå?” Det aller viktigste er deres hengivenhet og nærhet til Gud. Overgivelsen er avgjørende for å gjøre hans vilje.

“Lydighet er vårt ansvar. Resultatet er Guds ansvar.”

Forfedrene dyrket avguder, synlig suksess kan bli vår avgud. Vær mindre opptatt av resultater og mer opptatt av å være trofast.

Det viktigste for Gud er vår overgivelse. Og for å utføre hans planer må vi være overgitt.

➡ Jak 4:8

Nattvisjonene (1:7 – 6:8)

519 f.Kr. (3-4 mnd senere)

A	Fargede hester	Universelt fokus
B	Horn - smeder	Internasjonalt fokus – todelt
C	Folket gjeninnsatt i landet	Nasjonalt fokus – måling
D	Josva, den rensede øverstepresten	Ekte person – messiansk
D	Serubabel, den salvede guvernøren	Ekte person – messiansk
C	Flygende bokrull	Nasjonalt fokus – måling
B	Kvinne i kurv - båret bort	Internasjonalt fokus – todelt
A	Fargede vogner	Universelt fokus

Syn 1: Rytterne (1:7-17)

Universelt fokus

- Dareios hadde slått ned 19 opprør i 522-521. Han slo ikke ned Egypt før i 519, så kanskje Judea lurte på hva det betydde for dem.
- “Hele jorden ligger i ro” (v. 11)
- v. 15: rolige = “selvsikre” i Sal 123:4 (parallell til ‘hovmodige’)
- **Budskap:** Nå etter eksilet er ikke Guds vrede rettet mot hans folk lenger (v 13-14, 16-17), men mot folkeslagene som gikk for langt i å utføre hans dom (v. 15). Det er fredelig og derfor trygt å fortsette byggingen av hans hus.
- ➔ Pga Jesus er Guds vrede aldri rettet mot oss heller. “Den som tror på ham, blir ikke dømt. Den som ikke tror, er allerede dømt fordi han ikke har trodd på Guds enbårne Sønns navn.” (Joh 3:18)

Syn 2: Hornene og smedene (2:1-4)

Internasjonalt fokus - todelt

- 4 = himmelretningene (2:10), som i 1. syn?
- Horn = styrke (1. Sam 2:10). Brukt om konger i Daniel. Her om nasjonene som spredte Juda (og Israel og Jerusalem).
- Smeder = eg. **håndverkere**. **Tømrere** i Esra 3:7.
- **Budskap: Gud vil dømme nasjonene som spredte folket, men overraskende ved håndverkere som skal bygge hans tempel. Han er på deres side nå, og de kan stole på ham for framtiden. De jobber for Guds seier når de bygger.**
- ➔ **Byggingen av Guds rike brøt for alvor gjennom ved håndverkeren Jesus, som til slutt skal dømme nasjonene - og Guds rike skal ta over hele verden.**

Syn 3: Målesnoren (2:5-17)

Nasjonalt fokus - måling

- Et glimt av målet: Jerusalem skal bli større enn de tror, og Gud selv vil være muren, vise sin herlighet i byen (v. 8-10) og ta bolig der (v. 14).
- Gud vil at flere skal komme tilbake fra Babylon (v. 10-11). Noen flere kom med Esra.
- Også mange folkeslag skal komme (v. 15)

- **Budskap:** Gud vil beskytte byggingen selv om muren ligger nede (i 75 år til), og Jerusalem fortsette å vokse til den vokser utover murene. De må tenke større, for resultatet vil sprengre alle grenser.
- ➔ **Gud ønsker at mennesker fra alle folkeslag skal komme ut av Babylon (verden i opprør mot Gud, Jes 52:11 → 2 Kor 6:17), til et “Jerusalem uten murer” (Esek 38:11, og med åpne porter i Åp 21:25), som har vært hans plan med Jesus helt fra 1. Mos 12:3 (Jes 2:2, 11:10).**

Syn 4: Øverstepresten Josva (kap 3)

Ekte person – messiansk

- Øverstepresten er uren, hvilket vil si at hele folket han representerer foran Gud også er urene.
- Det gjentas for tredje gang (1:16, 2:16) at Gud igjen har utvalgt Jerusalem.
- Josva renses ved Guds nåde som et symbol på at folket renses og presteskapet gjeninnsettes.
- **Spire** e.l. = Messias i Jes 11:1, Jer 23:5, 33:15, Åp 5:5, 22:16.
- **Budskap: Gud renses folket på én dag så de kan tjene ham og bygge tempelet.**
- ➔ **Josva (gr.: “Jesus”) og de andre prestene skal peke fram på den store øverstepresten Jesus som skal ta bort all verdens skyld på én dag og bringe fred.**

Syn 5: Lysestaken & oliventrærne (kap 4)

Ekte person – messiansk

“Dette er HERRENS ord til Serubabel: Ikke ved makt og ikke ved kraft, men ved min Ånd, sier HERREN over hærs-karene.” (v. 6)

Budskap: Guds Ånd skal gjøre tempelbyggingen mulig. Guds Ånd og kraft kommer via Serubabel og Josva.

➔ **Både Serubabel og Josva peker fram på Jesus som er den som gir Guds ånd til oss (Joh 7:37-39)**

Syn 6: Bokrullen (5:1-4)

Nasjonalt fokus - måling

- Ca. 10x5 m - usannsynlig bred!
 - Samme mål som forhallen foran tempelrommet (1. Kong 6:3)
 - Guds lov representert med to bud (et fra hver "lovtavle"?)
 - **Budskap: Guds lov gjelder fortsatt og må følges.**
- ➔ **Jesus holdt hele loven for oss, og vi følger lovens intensjon og hjerte ved troen på ham (Rom 3:31, 13:8-10).**

Syn 7: Kvinnen i efa-målet (5:5-11)

Internasjonalt fokus - todelt

- Efa = over 36 liter (N011)
 - Kvinne fordi:
 - ‘Lovløshet’ er hunkjønn på hebraisk
 - Representerer Ishtar eller andre babylonske gudinner?
 - Et bilde på folkets åndelige liv. Kanskje var de fortsatt påvirket av babylonske religioner.
 - **Budskap: Gud vil fjerne alt av babylonsk religion hos sitt folk. De må holde seg til Moseloven.**
- ➔ “Se, Guds lam, som bærer bort verdens synd.” (Joh 1:29)

Syn 8: De fire vognene (6:1-8)

Universelt fokus

- Vogner ble mest brukt i krig
- Vind (v. 5) = ånd (v. 8)
- Vognene er himmelens fire vinder. Men de drar bare nordover og sørover pga Israels beliggenhet? (noen oversettelser har også vest)
- “Landet i nord” = Babylon i 2:10-11 og Jeremia. Generelt der Israels fiender kom fra.
- **Budskap: Gud har kontroll over alle nasjoner, så de trenger ikke frykte dem når de bygger. Guds plans mål er at hans Ånd til slutt skal fylle hele jorden. (→ 14:9)**

➔ Åp 21-22

Nattvisjonene (1:7 — 6:8)

En oppsummering

- Forsikret generasjonen som hadde vokst opp i Babylon om at eksilet og tilbakevendingen var Guds plan og vilje.
- De må huske på Loven, hvem de er og hvorfor de bygger.
- Serubabel og Josva peker fram på Messias — som til slutt vil komme fordi de bygger. De er med på Guds plan om å fylle hele jorden med hans rike.

Spiren (6:9-15)

Til Josva

- To Messiaser som i Dødehavsrullene?
- “Krone” er egentlig flertall. Kanskje for å forene prest og konge i én person.
- Ikke bare Serubbabel, men også Josva peker fram mot en som skal bygge Herrens tempel.
- “De som er langt borte” (v. 15): Flere fra eksil, eller hedninger som vil bygge (Esra 6:8-13)? De vil bekrefte Sakarjas budskap.
- **Budskap: En kongelig øversteprest som kalles Spire skal bygge Herrens tempel, bli opphøyd og herske. Tempelet de bygger er for en konge.**
 - ➔ **Jesus er konge og prest som Melkisedek (1. Mos 14, Sal 110). Det er han som bygger Herrens åndelige (virkelige) tempel, hvor folk fra fjerne land (Apg 2:39, Ef 2:13) er steinene (Ef 2:20-22, 1 Pet 2:4-5).**

Kap 7-8: Falsk faste og hykleri

518 f.Kr.

4. måned: Da babylonerne brøt gjennom bymuren (Jer 39:2)

5. måned: Da templet ble ødelagt (2 Kong 25:8-9)

7. måned: Trolig drapet på Gedalja (2 Kong 25:25, Jer 41:1-2)

10. måned: Da beleiringen av Jerusalem begynte (2 Kong 25:1-2, Jer 39:1)

Skulle de faste for dette nå som templet snart var gjenreist?

Svaret: Det var uansett ikke en faste for Gud, men for dem selv (7:4-6). “Stakkars oss” og ikke for synden som var årsaken? De må være annerledes enn sine forfedre før eksilet (7:7-14). Rettferdighet og sannhet er viktigere (8:16-19).

Kap 7-8: Falsk faste og hykleri

518 f.Kr.

- A. Menn fra Betel ber om velvilje for Herrens ansikt (7:2)
- B. Spørsmål om faste (7:3)
- C. Tidligere profeter sa 'ikke tenk ut ondt mot hverandre i hjertet' (7:9-10)
- D. Guds vrede gjorde landet øde (7:12b-14)
- E. Løfte om velsignelse for dem som er igjen av folket (8:3-6)
- F. Gud frelser sitt folk fra øst og vest så han kan være deres Gud (8:7-8)**
- E. Løfte om velsignelse for dem som er igjen av folket (8:9-13)
- D. Gud planlegger nå tvert imot å gjøre vel mot Jerusalem (8:14-15)
- C. 'Tenk ikke ut ondt mot hverandre i hjertet' (8:16-17)
- B. Faste vil bli til fest (8:19)
- A. Mange folkeslag skal komme og be om velvilje for Herrens ansikt (8:20-23)

Kap 7-8: Falsk faste og hykleri

518 f.Kr.

- **Budskap:** De er ikke oppriktige i fastingen sin og oppfører seg om forfedrene sine som ble sendt i eksil av samme grunn. De må høre på profetene og endre sine veier så det samme ikke skjer igjen. Fasten skal bli til fest fordi tempelet nå skal gjenoppbygges. Midt oppi dette budskapet bekrefter Gud sine løfter og planer om å frelse sitt folk fra øst og vest og være deres Gud.
 - Flere israelitter som var spredt overalt (Jer 16:15, 23:8, 40:11-12)?
- ➡ **Dette blir enda større i Jesus når Gud frelser sitt folk fra enda lenger øst og vest og fører dem til seg for å være deres Gud. Mange flere hedninger enn jøder vil tro på Israels Messias.**

Kap 9-11

Kap 9: Kongen kommer til Jerusalem

Kap 10-11: Dårlige gjeterere har ført til at folket ble spredt, men Gud skal styrke og samle dem.

9:1-10 Kongens felttog mot Jerusalem

Nabolandene representerer Judas fiender. Denne gangen er det Gud som kommer nordfra, som fiendene ofte gjorde, for å overvinne dem og beskytte tempelet.

Men noen av fiendene skal tilhøre Gud, og når han kommer til Jerusalem blir det tydelig at det er et menneske som rir på et esel.

9:9-10 Jesusglimt #1

“Spiren” kommer til Jerusalem! Han kommer for å bygge Herrens tempel i 6:12 og beskrives som en konge i 6:13.

En ydmyk/fattig og fredelig konge. En kontrast til fiendene i v. 1-8, men likevel rik på seier. Også en kontrast til alle andre konger.

Jesus går bevisst inn for å oppfylle denne profetien i Matt 21:4-5 og Joh 12:15.

Esel og eselfole nevnes også om Juda i 1. Mos 49:11. Muligens i en kontekst av dom (vin/drueblod).

9:11-17

Hva betyr denne kongen for Jerusalem?

- “Du” (v. 11) er hunkjønn: Datter Sion (v. 9).
 - De som anerkjenner denne kongen vil pga en blodpakt settes fri (v. 11). Flere kalles tilbake fra eksilet (v. 11-12), til et gjenforent Israel (v. 13) som har fokus på Messias (v. 9-10), som seirer over verden - her representert ved grekerne (v. 13-15).
 - Javan brukes også om folkeslag i utkanten av den kjente verden i 1. Mos 10:2, 4 og Jes 66:19. Fortsetter det globale bildet i 9:10.
- ➔ **Vi skal også herske med ham i hans seier (2 Tim 2:12, Åp 5:10, 20:6, 22:5, 1. Joh 5:4-5). Og han seiret ved å gjøre det tilsynelatende motsatte: Å lide og dø. Paradoksalt kalles vi til å følge etter ham i dette.**

Kap 10-11

- Tema: Dårlige gjeterer og Gud som griper inn og gir nye, gode gjeterer (Jer 23, Esek 34 osv.)
 - Han vil styrke folket sitt, fri dem ut fra hele “verden” (Egypt – Assur), og det skal ikke være nok plass til alle. Det skal skje en ny utgang (v. 11).
- ➔ **Joh 10: Jesus er Den gode gjeteren som samler hele flokken.**

- Dramatisering av historien om gjeteren Gud og hans flokk Israel (11:4-17):
 - De tre gjeterne på én måned: De tre siste Judakongene (Joakim, Jojakin og Sidkia)? (40+ forslag)
 - Gud bryter pakten med alle folkene: Trolig Israels stammer, da de ble sendt i eksil. Ikke det vanlige hebraiske ordet for “folkeslagene”.
 - Sauehandlerne mener han er verdt 30 sølvstykker i lønn, men han kaster denne “kostelige summen” inn i skattekammeret i tempelet.

Kap 10-11

Jesusglimt #2

- 30 sølvstykker (30 shekel) var ingen liten sum. Men hvis de virkelig hadde verdsatt ham som sin gjeter, ville de ha fulgt ham. Enhver betaling blir egentlig en fornærmelse.
 - Kanskje symbolsk at pengene kastes inn i tempelet, siden det var der folkets ledere hadde vist mest forakt for Gud ved å tilbe andre guder der. I følge Esek 8-11 var det dette som fikk Gud til å forlate tempelet og la det bli ødelagt.
- ➔ **Historien gjentok seg. Den gode gjeteren Jesus ble også verdsatt av folkets ledere til 30 sølvpenner, som Judas til slutt kastet inn i tempelet (Matt 27:5-10).**

Kap 9-11

Hvordan passer dette inn i bokas tema?

Tempelet er nå ferdigbygd, men det peker framover på noe større.

Når Gud kommer, representert ved Messias, vil de da gjøre samme feil som sine forfedre og avvise ham igjen? Eller vil de “bryte ut i jubel” (9:9) og ønske ham velkommen som konge?

➡ På palmesøndag blir Jesus først tatt imot av folket, men senere avvist av lederne. Hans egne tok generelt ikke imot ham. (Joh 1:11).

Kap 12-14

Kap 12-13: Jerusalem beleires, beskyttes, klager og renses
Kap 14: Herrens dag og Guds rike kommer

“Her, i dette kapittelet, gir jeg opp. For jeg er ikke sikker på hva profeten snakker om.”

Martin Luther

12:9-10

Jesusglimt #3

- Ansett som messiansk av jødene, men utenkelig at dette skulle skje Gud selv.
- Guds eget folk har gjennomboret Gud. Likevel øser han ut en Ånd (Jes 32:15, Joel 3:1, Esek 39:29) av nåde og bønn så de innser hva de har gjort.

➡ Om Jesus, Guds “eneste sønn” og “førstefødte”, i Joh 19:37

➡ Allusjon i Åp 1,7: Hele verden gjennomboret ham, og de skal sørge ved hans gjenkomst.

13:7

Jesusglimt #4

- Gud slår sin egen gjeter, som står ham nær.

➔ **Mark 14:27, Matt 26:31**

- Sakarja sier to ganger at Messias måtte lide for at renselse for synd skulle bli mulig, som i Jesaja 53.

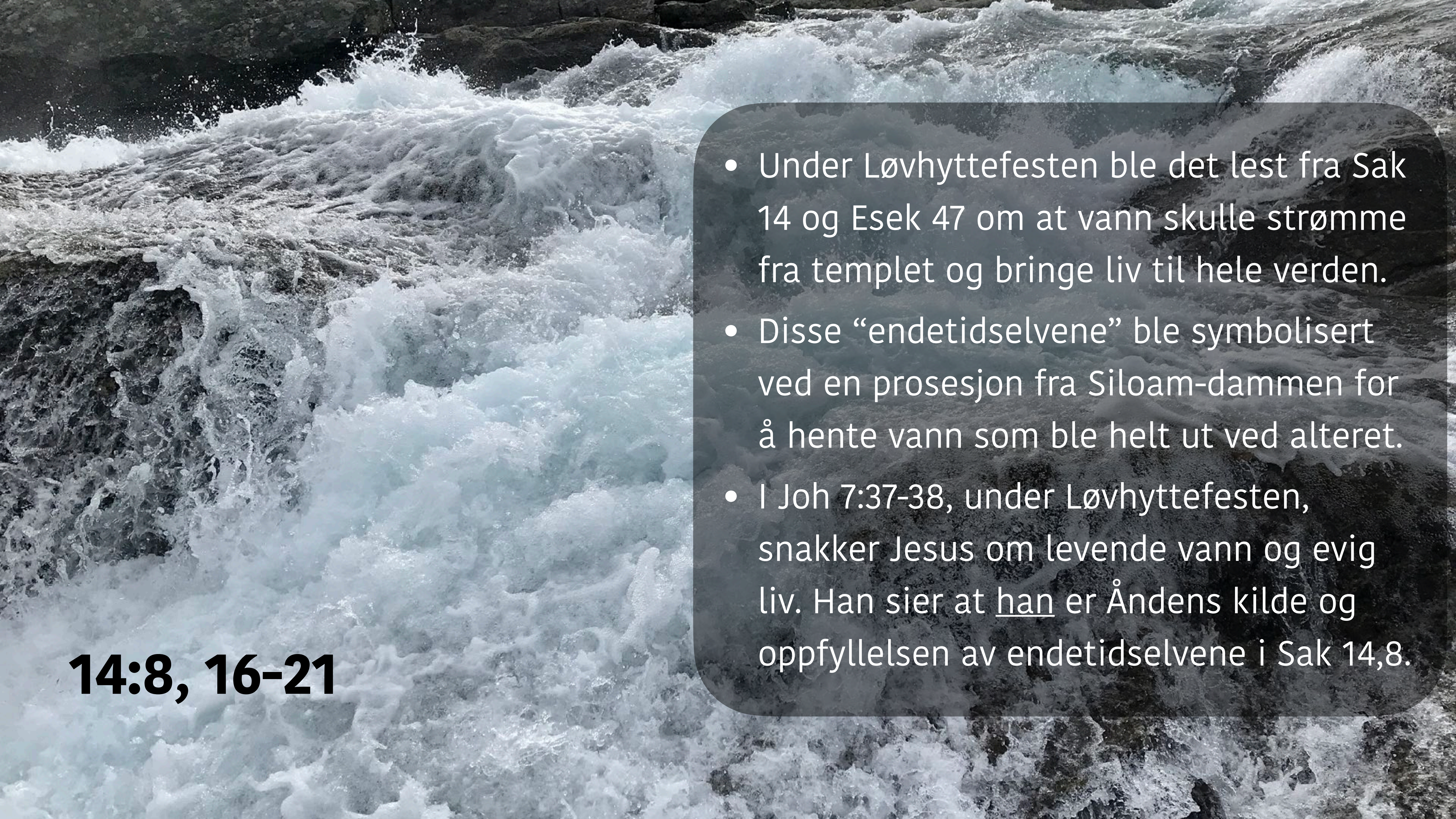
Kap 12-13

- Betyr disse fire Jesusglimtene at vi er ment å forstå kapittel 9-14 som en uvant beskrivelse av at Guds rike kommer? Og at disse glimtene holder oss på det sporet?
- “Den første fasen av den klimaktiske kampen for å innlede Guds rike har allerede blitt utkjempet i Jerusalem, i Jesu Kristi død, oppstandelse og himmelfart.” (Barry Webb)
- **Budskap: Jerusalem ville møte mye motstand framover (12:1-3, jf. Sal 2), men Gud skal beskytte byen (12:4-9). Innbyggerne skal på et tidspunkt skjønne at de har drept Gud selv (12:10-14), men de skal bli rensset for synd og urenhet (13:1-9).**
- ➔ **Menigheten, Det nye Jerusalem, vil alltid møte motstand fra verden (Joh 15:18-19), men vil alltid være beskyttet av Gud. De som angret på at de har avvist Jesus vil bli rensset for sin synd.**

Kap 14

Herrens dag og Guds rike kommer

- Handler om “Herrens dag” (v. 1) – dommens dag (jf. Esek 38-39)
- Hele verden går igjen til krig mot Jerusalem (v. 2), inkludert Juda! (v. 14) Etter alt å dømme menes Det himmelske Jerusalem.
- **Gud kommer og skal være konge over hele jorden (v. 3-11)!** Messias nevnes ikke i kap 14 fordi når Guds rike kommer skal Gud skal være “alt i alle” (1 Kor 15:28, Sak 14:9).
- Han skal dømme de som angriper hans by (v. 12-15)
- Løvhyttedefesten feires (v. 16-21)

14:8, 16-21

- Under Løvhyttedefesten ble det lest fra Sak 14 og Esek 47 om at vann skulle strømme fra templet og bringe liv til hele verden.
- Disse “endetidselvene” ble symbolisert ved en prosesjon fra Siloam-dammen for å hente vann som ble helt ut ved alteret.
- I Joh 7:37-38, under Løvhyttedefesten, snakker Jesus om levende vann og evig liv. Han sier at han er Åndens kilde og oppfyllelsen av endetidselvene i Sak 14,8.

Kap 12-14

Hvordan passer dette inn i bokas tema?

- Juda var liten og ubetydelig blant mange naboer som ikke alltid var vennlige. Dette budskapet gjør dem oppmerksom på at denne motstanden ikke vil minske, men heller bli større.
- Men Gud skal beskytte dem, og til slutt skal Messias komme med frelse og Guds rike komme.
- Tempelet er ferdigbygd, men målet er ennå ikke nådd.

Frontside

Derfor, mine kjære søsken, stå fast og urokkelig.
Arbeid raust og rikelig for Herren! For dere vet at i
Herren er ikke deres strev forgjeves.

1 Kor 15:58

Guds rikes byggeprosjekt på Sakarjas tid var tempelet, nå er det hans menighet, det åndelige tempelet. Guds byggeprosjekter vil alltid møte motgang fra verden.

Hvordan reagerer vi når det skjer? Hvordan oppmuntret denne boka deg når du ikke ser målet klart for deg?